

Orientujme se lépe v informačním prostoru před volbami do Evropského parlamentu

Instrukce pro vzdělavatele – podrobný průběh aktivity

ANOTACE:

Aktivita se zaměřuje na zvýšení odolnosti v informačním prostoru před volbami do Evropského parlamentu prostřednictvím zdůraznění významu potřeby kritického myšlení při hodnocení informací, a to zejména v období voleb. Představena je základní terminologie spjatá s výzvami v informačním prostoru a manipulacemi. Stejně tak je cílem aktivity představení základních informací o volbách do Evropského parlamentu a významu této instituce pro Českou republiku. Aktivita je připravena ve dvou variantách – na 60 minut a 90 minut (doporučena je delší verze).

VELIKOST SKUPINY: 8 – 40

ÚČASTNÍCI ZAPOJENÍ DO AKTIVITY BY MĚLI:

Pochopit základní informace o volbách do Evropského parlamentu a o jeho kompetencích.

Seznámit se s klíčovými principy dezinformací a informačního prostoru.

PROSTOR A MATERIÁLY:

Vhodný prostor (školní třída, klubovna s odpovídající kapacitou dle velikosti skupiny a s prostorem pro práci čtyř skupin)

Powerpointová prezentace/případně vytištěné informační podklady pro facilitátora, pokud není k dispozici promítání. Podklady pro facilitátora jsou vyznačeny červeným puntíkem, materiály, které se předávají účastníkům puntíkem žlutým.

Vytištěné karty s popisem rolí, vytištěné karty s jednotlivými scénáři (2-4 v závislosti na zvolené délce aktivity).

Area with horizontal dotted lines for notes, and a red circle in the top right corner.

Instrukce:

ÚVOD AKTIVITY (10 MINUT):

Nastavení formátu aktivity a vstupních pravidel:

1. **Rozdělte účastníky do 4 skupin např. tak, že každému přidělíte číslo od 1 do 4.**
Účastníci se stejnými přidělenými čísly si sesednou do skupinek, aby spolu mohli snáze komunikovat.
2. **Každé skupince předejte kartičku s rolí, kterou bude jejich skupina po celou dobu hry zastávat** (Skupina 1: Proevropská politická strana; skupina 2: Protiunijní politická strana; skupina 3: Zpravodajské médium; Skupina 4: Organizace občanské společnosti).
3. **Každá skupinka dostane na úvod 3 minuty** na to, aby si prostudovala základní informace o své roli, a vybrala si název své strany/zpravodajského média/organizace občanské společnosti.
4. **Sdělte účastníkům postup aktivity** – v každém kole (kola budou v závislosti na zvolené délce aktivity 2 až 4) bude účastníkům představen scénář (promítán a zároveň předán vytištěný), na který budou v rámci své přidělené role reagovat. Mohou využít možností připravených na jejich kartičkách s rolemi, mohou ale také přijít s vlastní reakcí či řešením, které na kartičkách není uvedeno. Tato volba je čistě na nich. Svou volbu mohou volně diskutovat v rámci své skupiny a na závěr každého scénáře jeden zástupce z každé skupiny tuto volbu představí všem ostatním skupinám.
5. **Upozorněte účastníky na to, že v rámci své role mohou využít jakoukoliv strategii a vybrat si, jak budou během aktivity nakládat s informacemi** – mohou objektivně informovat, nebo se mohou snažit s voliči manipulovat, tato volba je čistě na nich. Svou strategii mohou měnit kdykoliv během aktivity.
6. **V závislosti na množství času který máte vyčleněný na celou aktivitu představujte postupně jednotlivé scénáře.** Základní popis scénáře můžete promítat, vytištěné kartičky s úkoly předávejte jednotlivým skupinám. Na přípravu strategie dejte skupinám přibližně 10 minut, na prezentace vyčleňte přibližně 5 minut.
7. **Upozorněte účastníky na to, že po konci aktivity budou hlasovat o tom, která strana je dokázala přesvědčit.**

Před představením prvního scénáře účastníkům zdůrazněte základní principy, kterými by se měli řídit po celou dobu aktivity:

1. **Respekt k ostatním:** Všechny názory a nápady by měly být přijaty s pochopením a respektem. Cílem aktivity není ukázat přijatelnost či správnost jakéhokoliv názoru, ale zamyslet se nad tím, jak různé metody a strategie mohou působit na přemýšlení voličů.
2. **Dodržujte časové limity každé aktivity:** Na každou aktivitu budete mít omezené množství času. Pokud jej nedodržíte, přijdete o možnost svou aktivitu odprezentovat.
3. **Interakce jsou vítány:** Při každé aktivitě je možné, aby skupiny hráčů mezi sebou interagovaly, diskuze však musí vždy probíhat klidně a s respektem.

Orientujme se lépe v informačním prostoru před volbami do Evropského parlamentu

Scénář 1 (15 minut):

Vliv sociálních sítí a politika životního prostředí v EU, dopad na život občanů EU

- 3 měsíce před volbami Evropský parlament schválí novou průlomovou politiku „Akt o zelené budoucnosti“:

Evropský parlament schválil novou průlomovou politiku nazvanou „Akt o zelené budoucnosti.“ Jejím cílem je drasticky snížit emise uhlíku ve všech členských státech do roku 2040 s cílem zvrátit negativní vývoj spojený se změnou klimatu. Tato ambiciózní legislativa zahrnuje opatření, jako jsou investice do obnovitelných zdrojů energie v členských státech EU, zákaz prodeje benzínových a naftových automobilů do roku 2030 a zavedení přísnějších emisních norem pro průmysl.

Zatímco ekologové tuto politiku uvítali, mezi kritiky vyvolala polemiku kvůli obavám z ekonomických dopadů, ztráty pracovních míst v tradičních průmyslových odvětvích a proveditelnosti navrhovaných změn.

- **Poznámka pro facilitátora:** Možnosti pro každou skupinu jsou navrženy tak, aby odrážely jejich postoj a cíle týkající se politiky EU v oblasti životního prostředí. Cílem je podnítit účastníky ke kritickému uvažování o úloze různých aktérů při tvorbě a propagaci legislativy EU, se zvláštním zaměřením na sociální sítě. Účastníci by měli být zapojeni do řešení relevantního a naléhavého problému a scénář by měl podpořit jejich porozumění složitostem spojeným s tvorbou politiky a veřejnou diskuzí.

Scénář 2 (15 minut):

Virální video o svobodě na internetu

- 2 měsíce před volbami Evropský parlament rozhodl o novém nařízení, které má za cíl regulovat sociální sítě a digitální platformy (jako je Instagram, Google, TikTok a další). Toto nařízení chrání práva uživatelů těchto platform a nutí digitální platformy, aby samy vyhledávaly a odstraňovaly nezákonný obsah, falešné a podvodné reklamy apod.
- Na sociálních sítích se vzápětí objevilo video, ve kterém známý český zpěvák Petr Kříž ostře kritizuje rozhodnutí Evropského parlamentu o dezinformacích na internetu a varuje před jeho možnými důsledky pro svobodu projevu: „Evropský parlament včera schválil zákon, který má údajně bojovat proti dezinformacím na internetu. Ve skutečnosti však představuje hrozbu pro naši svobodu projevu. Zákon z Bruselu chce jenom zavést cenzuru a diktovat, co smí a nesmí být online. Nesmíme dopustit, aby nám zasahovali do našich práv! Internet má být prostor pro každý názor!“
- Ve stejnou dobu ve svém videoblogu renomovaná odbornice a uznávaná expertka na EU, Alena Horáková, vysvětluje, co je obsahem nového nařízení: „Musíme se postavit dezinformacím a chránit naše občany. Pokud to znamená, že musíme zpřísnit pravidla, tak ať! Svoboda projevu neznamená, že každý může šířit jakoukoliv lež se mu zachce.“
- **Poznámka pro facilitátora:** Sdělení stručně okomentujte. Výroky a příspěvky na sociálních sítích byly vytvořeny výhradně pro účely této aktivity a nejsou skutečné. Všimněte si na nich zejména toho, kdo je jejich původcem, jaký jazyk používá, jaké znalosti o problematice má, a zamyslete se nad tím, který výrok vám přijde důvěryhodný, a který méně. Cílem tohoto scénáře je ukázat, jak snadno může být jakákoliv informace zmanipulována, a jak je důležité kriticky přemýšlet a ověřovat si fakta.
- Možnosti pro každou skupinu jsou navrženy taky, aby podpořily kreativitu a kritické myšlení. Umožňují účastníkům se zamyslet nad daným scénářem a uvažovat o jejich rolích a odpovědnosti různých aktérů v rámci politického prostředí EU, a to i v oblastech mimo sociální sítě.

Scénář 3 (15 minut):

Provokativní prohlášení o férovosti voleb do Evropského parlamentu

- Dva týdny před volbami do Evropského parlamentu se na internetu objeví kontroverzní prohlášení prezidenta státu Novostán, Alexandra Klamala. Novostán není členským státem EU.

Prezident Novostánu zpochybňuje férovost voleb v EU

Prezident Novostánu Alexander Klamal zpochybňuje legitimitu a svobodu volebního procesu v EU, zatímco volby do Evropského parlamentu jsou za dveřmi. Toto prohlášení vyvolalo debatu napříč Evropou.

„Když sledujeme přípravy na nadcházející volby do Evropského parlamentu, je zábavné sledovat, jak EU káže o demokracii a svobodě. Z našeho pohledu to vypadá spíše jako pečlivě naaranžované představení než jako skutečné vyjádření vůle občanů. Možná by si EU měla zamést před vlastním prahem, než začne ostatní poučovat o svobodě a demokracii.“

Úkol: Důrazně obhajujte férovost a svobodu voleb do Evropského parlamentu a vyvráťte Klamalovo obvinění. Volby do Evropského parlamentu jsou demokratické a každý občan má možnost se svobodně vyjádřit a tím ovlivnit na příštích pět let směřování Evropské unie a přijímanou legislativu. Vyberte si možnost, jak se tohoto úkolu zhostit, a na závěr scénáře představte tuto volbu ostatním skupinám.

- **Poznámka pro facilitátora:** Tento scénář by měl účastníky podnítit ke kritickému myšlení nad významem volební integrity, úlohou vnějšího vlivu a strategiemi účinného vzdělávání a posilování důvěry v demokratické procesy v kontextu EU.

Scénář 4 (15 minut):

Fact-checkingová výzva

- Jen několik dní před volbami do Evropského parlamentu je informační prostor zaplaven kontroverzními výroky a zpravodajskými titulky z různých fiktivních zdrojů. Jednotlivá prohlášení a články se liší mírou důvěryhodnosti a jsou navrženy tak, aby prověřily kritické myšlení a analytické dovednosti účastníků v situaci pod vysokým tlakem a zdůraznily důležitost prioritních reakcí na dezinformace. Každá skupina si může vybrat pouze jeden z prezentovaných výroků, na který bude v krátkém čase před volbami reagovat.

Fiktivní výroky a titulky:

„Evropský parlament plánuje zakázat národní státní svátky, aby podpořil evropskou jednotu.“

Zdroj: www.evropskykuryr.blog.cz

(Blogový příspěvek od Tomáše Nováka, samozvaného analytika kultury a nadšence pro integraci EU.)

„V nadcházejících volbách do Evropského parlamentu lze očekávat masivní volební podvody, tvrdí bezpečnostní expert Pavel Zámek.“

Zdroj: www.serioznizpravodajstvi.cz

(Rozhovor s kontroverzním bezpečnostním expertem Pavlem Zámekem, který je známý svými teoriemi o bezpečnosti voleb.)

„Evropský parlament chce v rámci boje proti klimatickým změnám uvalit vysoké daně na vlastnictví domácích mazlíčků.“

Zdroj: Magazín Ekobudoucnost

(Článek založený na údajném úniku informací od anonymního poradce pro politiku životního prostředí v EU.)

„Nové nařízení EU bude vyžadovat, aby všechny členské státy přijaly stejné časové pásmo.“

Zdroj: Evropský Věstník

(Zpráva citující údajný návrh nařízení, který viděla novinářka Klára Zelená, známá svými investigativními reportážemi o politických rozhodnutích EU.)

Poznámka pro facilitátora: Tento scénář je vytvořen tak, aby simuloval kritické okamžiky před volbami, kdy jsou přesné a kvalitní informace klíčové a reakce musí být rychlé a efektivní. Úkoly a možnosti reakce každé skupiny podporují proaktivní zapojení do práce s informacemi a podporují hlubší pochopení role a odpovědnosti různých aktérů v politickém a informačním prostoru.

Závěrečné hlasování, diskuze a evaluace

ČÁST 1: ANONYMNÍ HLASOVÁNÍ (5 MINUT)

Cíl: Nechte každého účastníka anonymně hlasovat buď pro proevropskou, nebo protiunijní politickou stranu na základě poznatků a perspektiv, které získali během aktivity.

Příprava: Facilitátor připraví „hlasovací urnu“, do které každý účastník vhodí lístek s označením politické strany, pro kterou hlasuje. Dobře poslouží např. sáček, do kterého účastníci vhodí libovolný papírek s názvem strany, pro kterou hlasují. Pro hlasování můžete využít i online nástroje např. Sli.do, či Mentimeter.

Pokyny k hlasování: Vyzvěte účastníky, ať opustí své role, které měli přidělené během předchozích scénářů. Každý by měl hlasovat na základě svého osobního přesvědčení po účasti ve hře, bez ohledu na to, v jaké skupině během aktivity byl. Zdůrazněte význam nezávislého myšlení a osobní volby v demokratických procesech.

Sčítání hlasů: Facilitátor sčítá hlasy před třídou, aby byla zajištěna transparentnost. V případě elektronického hlasování dbejte na to, ať zvolíte anonymní způsob.

Odhalení výsledků: Sdílejte výsledky se třídou, ale zdůrazněte, že cílem není „vyhrát“, ale pochopit rozmanitost názorů a důležitost informovaného hlasování.

ČÁST 2: OTEVŘENÁ DISKUZE A HODNOCENÍ (MINIMÁLNĚ 20 MINUT)

Cíl: Podpořte otevřenou a reflexivní diskusi o hře a umožněte účastníkům položit otázky, vyjádřit připomínky a případné neshody či nejasnosti, které během aktivity zažili.

Příprava: Facilitátor vysvětlí, že se jedná o bezpečný prostor pro otevřenou diskusi, kde jsou ceněny všechny názory a otázky. Podporujte respekt a aktivní naslouchání. Vaše role by měla spočívat spíše v moderování diskuse a okomentování názorů účastníků.

Moderované otázky a odpovědi:

- Vyzvěte účastníky, aby položili jakoukoliv otázku týkající se Evropského parlamentu, přehrávaných scénářů nebo obecné dotazy týkající se dezinformací a informačních hrozeb.
- Vyzvěte účastníky, aby se vyjádřili k tomu, co je během aktivity překvapilo nebo obzvláště zaujalo.
- Zrekapitulujte s účastníky roli jednotlivých aktérů před volbami a strategie které zaujmají ve vztahu k informacím.

Otázky k zamyšlení: Pro prohloubení reflexe a uzavření diskuze může facilitátor klást otázky typu:

- Změnila účast na tomto semináři váš pohled na to, jak vnímáte zprávy a informace?
- Jakou věc si z dnešního sezení odnesete, pokud jde o vaši roli voliče v demokratické společnosti?
- Co podle vás ovlivňuje rozhodování voličů před volbami (nejenom) do Evropského parlamentu?

Zpětná vazba k aktivitě:

- Požádejte účastníky o zpětnou vazbu k formátu aktivity, k tomu, co se jim líbilo a co by se dalo zlepšit. To může pomoci přizpůsobit budoucí facilitaci aktivity tak, aby lépe vyhovovala potřebám konkrétní skupiny.
- Diskutujte o všech aspektech scénářů, které byly náročné nebo obzvláště poutavé.

Závěrečná prezentace a shrnutí základních informací o Evropském parlamentu a o volbách do něj. Základní terminologie – dezinformace, misinformace, falešné zprávy a manipulace.

- Základní informace o volbách do Evropského parlamentu: Stručně vysvětlíte úlohu, strukturu a význam Evropského parlamentu. Zdůrazněte, jaký dopad mají volby na politiku České republiky.
- Základní terminologie: Vysvětlíte pojmy „informace“, „misinformace“, „dezinformace“, „falešné zprávy“, „manipulace“, „mediální gramotnost“.
- U jednotlivých termínů se můžete účastníků zeptat na příklady, se kterými se mohli setkat.
- Zdůrazněte potřebu kritického myšlení při hodnocení informací, zejména během voleb.
- Poděkujte účastníkům za jejich aktivní účast a otevřenost během workshopu.

Orientujme se lépe v informačním prostoru před volbami do Evropského parlamentu